

ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ СУМ ІНДЕКСАЦІЇ, ЯКІ ВИНИКЛИ СТАНОМ НА ГРУДЕНЬ 2022 РОКУ

Профспілка металургів і гірників України на початку 2023 року ініціювала перед центральними органами влади розгляд питання щодо правових підстав для нарахування індексації заробітної плати в 2023 році.

Міністерство економіки на запит ПМГУ надало відповідь листом №4707-05/10688-07 від 12.03.2023 року ([лист додається](#)), в якому, зокрема, зазначено, що обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця введення в дію Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон). Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації (103%).

У листі вказано, що відповідно до пункту 3 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» дію Закону про індексацію на 2023 рік зупинено. Тобто, у 2023 році не проводиться нарахування сум індексації, які визначені Порядком проведення індексації грошових доходів населення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078 (зі змінами).

Зважаючи на те, що станом на грудень 2022 року різні категорії працівників отримували певні суми індексації, зокрема, заробітної плати та грошового забезпечення, які склалися внаслідок рівня інфляції за 2022 рік та попередні роки, та з огляду на статтю 58 Конституції України, якою встановлено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи, Мінекономіки вважає, що протягом 2023 року **за працівником має зберігатися сума індексації заробітної плати та грошового забезпечення, яка виникла за період до січня 2023 року** (до зупинення дії Закону).

Зважаючи на таку позицію Мінекономіки, вважаємо, що необхідно додатково акцентувати увагу на деяких нормах законодавства щодо оплати праці:

- індексація - це невід'ємна складова заробітної плати, а тому її невіплата є порушенням законодавства в сфері оплати праці;
- індексація доходів (в т.ч. й заробітної плати) – це державна соціальна гарантія;
- існує відповідальність за порушення законодавства про працю (стаття 265 КЗпП України):

- за порушення встановлених строків виплати заробітної плати працівникам, інших виплат, передбачених законодавством про працю, більш як за один місяць, **виплата їх не в повному обсязі** - у трикратному

розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення (на 1 січня 2023 року - 20100 грн);

- **за недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці - у двократному розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення, за кожного працівника, стосовно якого скоєно порушення (на 1 січня 2023 року – 13400 грн).**

Статтею 10 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» передбачено, що роботодавець повинен вживати всіх можливих заходів для забезпечення реалізації права працівників на **своєчасне отримання заробітної плати**. Роботодавець звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання щодо строків оплати праці, якщо доведе, що це порушення сталося **внаслідок ведення бойових дій** або дії інших обставин непереборної сили.

Статтею 16 цього ж Закону визначено, що Державна служба з питань праці та її територіальні органи можуть здійснювати за заявою працівника або профспілки позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю в частині додержання вимог цього Закону.

У період дії воєнного стану у разі виконання в повному обсязі та у встановлений строк приписів про усунення порушень, виявлених під час здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), штрафи, передбачені статтею 265 КЗпП, не застосовуються.

Позиція Профспілки та шлях уникнення можливих негативних наслідків у разі ненарахування індексації викладені в матеріалі, розміщеному на сайті Профспілки за посиланням:

<http://pmguinfo.dp.ua/images/documents/soc-info/informaciya/07032023.pdf>

***Підготовано відділом соціально-економічної
роботи апарату ПМГУ***